Celje - skladišče
D-Per
581/1977
5000000299,12
COBISS

VRELCI

Leto V. — Št. 12 (55) GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA December 1977

Ob dnevu republike 1977

Z MIRNO VESTJO LAHKO REČEMO: USPEHI SO. NEDVOMNO SMO JIH DOSEGLI KOT DELOVNO IN SAMOUPRAVNO PRAVILNO NARAVNANI POSAMEZNIKI V ZDRUŽENEM DELU. TO JE OB PROSLAVI DNEVA REPUBLIKE UGOTOVIL TUDI GLAVNI DIREKTOR LOJZE LIBNIK, KI JE V SVOJEM GOVORU TAKOLE POVEDAL:

Tovarišice in tovariši!

Kot že vrsto let, smo se tudi to pot zbrali ob našem največjem jugoslovanskem prazniku, da na čimbolj svečan in deloven način proslavimo rojstvo naše nove Jugoslavije. Letošnjemu prazniku pa daje poseben ton dejstvo, da ga praznujemo v letu pomembnih jubilejev, to je 40 let od prihoda tov. Tita na čelo KPJ in 40-letnice ustanovnega kongresa KPS. Saj sta prav ta dogodka dala osnovni pečat našemu boju za osvoboditev in nadaljnjemu razvoju, ki je pripeljal do ustanovitve nove socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije ali kot je z drugimi besedami zapisano v Čebinskem izročilu, ki pravi: »Vse, za kar smo se bojevali in kar smo pomembnega ustvarili na Slovenskem v zadnjih 40 letih, vse kar danes imamo in gradimo — svobodo, nacionalno samostojnost, socialistične in samoupravne družbene odnose, miroljubno in neuvrščeno zunanjo politiko — vse to je vzklilo iz političnega programa in bojnih gesel našega delavskega razreda in njegove partije, iz pobud, ki jih vsebuje manifest ustanovnega konkresa KPS.«

Ko seštevamo sadove svojega dela, vidimo, da jih je veliko več, kot smo lahko kdaj pričakovali. O dosežkih štiridesetletnega dela našega delavskega razreda priča nešteto dejstev in podatkov. V povojnem obdobju je letna stopnja rasti družbenega produkta Jugoslavije in Slovenije med najvišjimi v svetu. V državi znaša 6,5 %, v Sloveniji pa celo 7 %. Industrijska proizvodnja se je v letih 1946—1974 povečala za 17-krat, kmetijska pa za 3-krat. V predvojni Jugoslaviji je še tri četrtine prebivalstva živelo od kmetijstva. Kmetijstvo je ustvarilo polovico nacionalnega dohodka v državi, v letu 1974 pa le še eno petino.

Še in še bi lahko našteval spodbujajoče podatke za področje zdravstva, šolstva in skrbstva, kjer so le-ti še ugodnejši.

Če pa te podatke, ki se nanašajo na državo in republiko, primerjamo z napredkom našega kraja in naše delovne organizacije, vidimo, da za njimi ne zaostajamo. Saj se je samo v naši delovni organizaciji število stalno zaposlenih povečalo za več kot 20-krat, skupne nočitve za več kot 2-krat, od tega pri tujcih za več kot 6-krat, pri mineralni vodi za več kot 10-krat itd.

V zdravstvu je vpeljana cela vrsta novih storitev. Prav tako imamo nove proizvode v TOZD Polnilnica, to je brezalkoholno pijačo in plin CO_2. Iz naše prejšnje vzdrževalne dejavnosti so se razvila samostojna podjetja, sedanja pa nudi storitve tudi zunanjim naročnikom. Vse to pa je rezultat urejene zavestne delavske samouprave, kjer se delavci svobodno odločajo ob družbenem razumevanju za stalna vlaganja v raziskovalno in investicijsko dejavnost.

Glavni direktor Lojze Libnik med branjem referata

V teh letih je bilo izvrtanih kilometre vrtin v raziskovalne namene, prav tako pa je vloženih veliko sredstev v te namene tudi na drugih področjih, predvsem v zdravstvu, kakor tudi na drugih inovacijah. V investicijskem pogledu prednjačimo tako v kraju kot v panogah. Naša zdravstvena služba, ki je dobila materialno osnovo z izgradnjo TERAPIJE prednjači s svojimi storitvami in redom. To pa ne le v Jugoslaviji, ampak tudi v srednji Evropi.

Prav tako je bilo vloženih ogromno sredstev v modernizacijo restavracijskih in hotelskih kapacitet, ki so bile v vseh objektih razen v Slovenskem domu dotrajane in skrajno zastarele. V vse hotele je bilo potrebno napeljati tekočo vodo in centralno kurjavo, prav tako posodobiti vse kuhinje in restavracije.

In prav letos začenjamo z dokončno modernizacijo še preostalih treh hotelov.

Prenovili in nato na novo zgradili smo polnilnico mineralne vode s plinarno CO_2.

V vzdrževalni dejavnosti je vloženih veliko sredstev za izgradnjo toplarne in pralnice. Skratka, ni dejavnosti, ki ne bi bila v celoti prenovljena.

Pri vsem tem pa naši organi upravljanja tudi osebnega standarda niso zapostavljali. V teh letih je bilo zgrajenih 73 stanovanjskih enot, od tega: 19 trisobnih, 30 dvosobnih, 13 enosobnih in 11 garsonjer ali sob, v skupni stanovanjski površini 3750 m^2 ali poprečno 51 m^2 na stanovanjsko enoto. Sedaj gradimo še 22 stanovanj. Močno smo podpirali tudi zasebno gradnjo, saj odplačuje kredite kar 187 delavcev.

Menim, da je prav, da se ob tako pomembnih jubilejih spomnimo teh dosežkov, ki gredo skoraj neopazno celo mimo nas, ki smo bili njihovi soustvarjalci in ki že danes v tretje leto prejemamo jubilejne nagrade. In prav zato te nagrade sprejemajo jubilanti s

(Nadaljevanje na 2. strani)

REPUBLIKI ZA PRAZNIK

»Tovariši in tovarišice!

Nimamo možnosti, da bi ustanovili legalno vlado, ker nam tega ne dovoljujejo mednarodni odnosi in razmere. Toda imamo eno pravico — in to je, da v teh težkih okoliščinah ustanovimo politično telo, politični organ, ki bo zbral vse ljudske množice, ki bo zbral vse naše ljudstvo in ga skupaj z našo junaško vojsko peljal v nadaljnje boje, ki so pred nami in ki bodo zelo težki...« (Iz govora vrhovnega komandanta Josipa Broza Tita na I. zasedanju AVNOJ)

Da, zelo težki in krvavi so bili časi, preden so zastopniki iz vse Jugoslavije lahko potrdili tisto, kar je do tedaj dal narodnoosvobodilni boj.

Bilo je še dolgo pred dokončnim zlomom fašizma — sredi vojne vihre, ko so bili zgodovinskega 29. novembra 1943 postavljeni temelji prve, resnične demokratične ljudske oblasti. Bili so postavljeni temelji nove, socialistične Jugoslavije. Sklepi II. zasedanja AVNOJ so zagotavljali, da bo bodoča Jugoslavija federativna država enakopravnih narodov in postavili za vrhovnega komandanta tov. Tita. Ravno zato sodijo med najpomembnejše uspehe, ki so jih narodi Jugoslavije dosegli v osvobodilni vojni; so mejniki v razvoju ljudske revolucije, saj so z njimi narodi Jugoslavije odstranili z oblasti zatiralce. Nerazdružno so se povezali v skupni boj proti okupatorjem, ki se je kakor volkodlak zagrizel v našo zemljo in jo pustošil. Mučil je ta narod v mnogih taboriščih, da bi ga zlomil in uničil.

Toda v najbolj trpečih dneh, ko je umiralo na tisoče ljudi — »tihih mučencev«, so si naši narodi gradili nove — svoje medsebojne odnose. Izkušeni v trdih bojih so si priborili svobodo, ki je mnogi niso dočakali. Njihova trupla trohnijo kdove kje — toda njihova živa vera v zmago je ostala! Borcem je bila v pomoč, da so dokončno osvobodili tisočletja zasužnjene in zatirane.

Po tistem jutru 30. novembra v Jajcu so se sklepi II. zasedanja dokaj hitro razširili ne le med jugoslovanskimi narodi, ampak med vso napredno demokratično javnostjo v svetu.

Armada se je krepila in v težkih bojih s pomočjo vsega ljudstva izbojevala zmago. Očistila je našo zemljo fašistov, nacistov in izdajalcev. Taka je domovina čakala pridnih, delovnih rok, ki so se z vnemo lotile obnove. Ruševine so odstranjevali brigadirji-udarniki, da je obnovljena zablestela v nov, svoboden dan.

Sproščenost naših delavk ob praznovanju

Toda vseskozi in za vse dosežke v borbi in v svobodi ima največ zaslug naš vrhovni poveljnik tov. Tito. Samo pod njegovim vodstvom smo lahko dosegli izjemen uspeh v notranjem razvoju in tako velik ugled v svetu. Kot pobudnik in voditelj revolucije je vodil vse delovne ljudi naše dežele v boj za izgradnjo samoupravljanja, v boj za neuvrščenost in v boj za mir.

Pomembni zgodovinski dogodki nas spominjajo, da imamo bogato preteklost. Obenem nas obvezujejo in nam dajejo občutek odgovornosti, dajejo nam veselje in srečo, da smo pod Titovim vodstvom na najboljši poti za lepšo bodočnost.

In zdaj — ko si lahko v miru urejamo domove, se spomnimo vseh tistih, ki so prispevali svoj delež, da nam je lepo. Samo za hip naj se ustavijo naše misli pri njih, da jim izrečejo vsaj eno besedico: »HVALA.«

Naj zastave veselo zavihrajo v jesenski dan, naj tudi naše srce zapoje pesem radosti — republiki za praznik.

J. Korez

(Nadaljevanje s 1. strani)

ponosom, da so doprinesli svoj delež k ustvaritvi ugodnejših in lepših delovnih pogojev. Zato vsem iskrena čestitka. Pri tem pa se zavedamo, da so ti dosežki možni v relativno tako kratkem času le v sistemu, kot je naš, to je v socialistični, samoupravni, neangažirani Jugoslaviji, katere 34-letnico rojstva danes praznujemo.

Sedaj pa še nekaj besed o poslovanju v tem letu.

Iz razprav na sejah DS TOZD in DSSS ter na zborih delavcev o periodičnem obračunu v prejšnjem mesecu ste razbrali, da smo tretje tromesečje dokaj ugodno zaključili.

Tako je bilo v TOZD Zdraviliška dejavnost opravljenih:

	indeks
27.952 zdravniških pregledov	101
166.479 fizioterapevtskih storitev	104
doseženih 229.333 nočitev	103
izdanih penzionskih obrokov 223.928	102
in prodanih 240.994 l raznih pijač	99
V TOZD Polnilnica je bilo napolnjeno in prodano 21,157.609 litrov mineralne vode	87
in 1,530.997 kg CO_2	113
Pričeli pa smo tudi s poskusnim polnjenjem brezalkoholne pijače TRIMVIT, ki jo uvajamo na tržišče.	
V TOZD Vzdrževalna dejavnost je pralnica oprala 529.665 kg perila	106

Vrtnarija ima za 14 % večjo eksterno realizacijo.

Delavci TOZD Vzdrževalna dejavnost so bili tudi v tem letu poleg rednega vzdrževanja angažirani na investicijski izgradnji ter investicijskem vzdrževanju.

Skupno smo v tem letu predvideli 33,506.000 din investicijskih vlaganj. Največja naložba je bila v pripravi za brezalkoholne pijače, plin CO_2 ter adaptacijo Strosmajerjevega doma.

Ta promet pa je bil ustvarjen z 1,065.000 opravljenih delovnih urah, indeks 98, in to:

	indeks
TOZD Zdraviliška dejavnost	99
TOZD Polnilnica	94
TOZD Vzdrževalna dejavnost	96
DSSS	97

Če se sedaj zaustavimo ob teh številkah, ne da bi se spuščali v pogoje gospodarjenja, bi bili s fizičnim prometom TOZD Zdraviliška dejavnost v povezavi z delom komerciale, ki prodaja zdraviliške usluge v SDS in s TOZD Vzdrževalna dejavnost, povsem zadovoljni, medtem ko v TOZD Polnilnica v povezavi s komercialno službo, ki prodaja mineralno vodo, manj, ker prodamo manj mineralne vode. Ta ugotovitev je bila prisotna že lansko leto, kjer sem podrobneje orisal nastali položaj, zato ga ne bi ponavljal. Da bi padec zadržali, smo podvzeli vrsto ukrepov, tako v propagandnem kot organizacijskem pogledu. Dejstvo je, da smo močneje nazadovali pri zdravilni vodi Donat, ki nima konkurence, medtem ko se Tempel nekako drži na nivoju konkurence. To je brez dvoma zasluga obeh udeležencev, polnilnice, ki daje sedaj na trg neoporečno kvaliteten Tempel, ter komerciale, ki z osebnimi zvezami vodi uspešno borbo s konkurenco. In prav zaradi tega smo že začeli vrsto akcij na osnovi študije Zavoda za tržna iztraživanja iz Zagreba in se upam smelo trditi, da uspeh ne bo izostal. Sedaj izvajamo znanstveno ugotovljeno in s tem premišljeno propagandno, ali bolje rečeno informativno akcijo, v katero so vključeni tudi zdravniki.

Pri vsem tem pa je še velika uganka, kako spraviti zdravilno vodo do potrošnika, ki jo bo na osnovi naše akcije iskal. Problem rešuje komercialna služba vzporedno in to zelo intenzivno. Vendar naleti na odpor pri sedanji centralizirani trgovini, ki se blaga velikega volumna in nizke vrednosti, s tem pa malega zaslužka, brani.

Kakorkoli sedaj obračamo te podatke, pa če smo še tako kritični, se vendarle ne moremo ogniti ugotovitvi, da smo uspešno poslovali. Vemo namreč, da domače in tuje bolniške blagajne varčujejo, da je mednarodni turistični promet v stagnaciji, kakor tudi potrošnja mineralne vode, to pa so naši osnovni prodajni artikli. In le pravilni oceni položaja, ki smo ga temeljito analizirali na sestanku vseh družbenopolitičnih, samoupravnih in vodstvenih struktur spomladi, se imamo zahvaliti, da smo 9 mesecev pozitivno zaključili in da bo tako tudi ob koncu leta.

Prav na tem družbenopolitičnem zboru smo začrtali jasno linijo letošnjega poslovanja ter sprejeli vrsto ukrepov, ki so pripeljali do ugodnega fizičnega in še posebej finančno-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Obračun devetmesečnega dela

V ZADNJIH DNEH OKTOBRA SMO NA ZBORIH DELAVCEV OBRAVNAVALI IN OCENJEVALI REZULTATE DELA IN POSLOVANJA V DEVETIH LETOŠNJIH MESECIH IN ODLOČALI O ZAČASNI DELITVI USTVARJENEGA DOHODKA. DELAVSKI SVETI SO NATO UGOTOVILI PERIODIČNE OBRAČUNE, KATERE SMO PREDLOŽILI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V OCENITEV. ČEPRAV SMO BILI Z NAJVAŽNEJŠIMI PODATKI SEZNANJENI NA ZBORIH, NE BO ODVEČ, ČE JIH V STRNJENI OBLIKI OBJAVIMO V NAŠEM GLASILU.

Devet mesecev predstavlja koledarsko tri četrtine leta, v našem poslovanju pa v vseh dejavnostih, zlasti v zdravilišči in pri prodaji slatine, pa precej več. Za nami je poletje in glavna sezona, v zadnjih treh mesecih že po planu predvidevamo relativno manjši obseg dejavnosti, storitve v zdravilišči dejavnosti prodajamo po znatno nižjih cenah, cela vrsta stroškov pa je v tem času sorazmerno večja, zlasti kurjava.

Rezultati devetmesečnega poslovanja so tako merodajni za uspešnost celega leta in smo jim zato že vedno doslej posvečali potrebno pozornost.

In kako smo poslovali? Je naš obračun devetmesečnega dela dober ali slab? Smo dosegli z letnim planom začrtane cilje?

Opravljeno delo bomo prikazali primerjalno s planiranim obsegom in s podatki za isto obdobje lanskega leta.

Nekoliko podatkov o tem, koliko smo opravili v 9 mesecih, je bilo že v prejšnji številki, nekaj jih je tudi v drugih sestavkih v tej, vendar moramo nekatere zaradi celovitosti ponoviti tudi tu, za kar se bralcem opravičujemo. Količinski kazalci so povsem primerljivi, vrednostne pa moramo delno prilagoditi. Vemo, da lahko delimo in uporabimo le tisti denarni dohodek, ki nam je bil priznan na trgu, to je, da smo dobili naše izdelke in storitve plačane. Pretežnega dela dohodka v terjatvah še ne moremo koristiti. Gre torej za obračun po »plačani realizaciji«.

V našem letnem planu smo zaradi enostavnosti in skladnosti količinskih in vrednostnih podatkov predvideli, da bo višina terjatev konec letošnjega leta enaka kot je bila konec lanskega in bo torej »plačana realizacija« enaka kot »fakturirana«. Predvidevamo, da na koncu leta bistvenih razlik tudi ne bo. Drugače pa je to kozano« za celo delovno organinec septembra. Sedaj so terjatve še večje in je v njih »vezacijo preko 2 milijona din (200 starih) ostanka dohodka. Da bo ocena lažja in popolnejša, bomo prikazali naše delo in rezultate vrednostno po opravljenem obsegu, to je, koliko smo obračunali in ne po plačanem. Bralec, ki bo pogledal ali morda pozna podatke po periodičnem obračunu, ki je predložen SDK, naj to okolnost upošteva.

Odgovorimo si sedaj na vprašanje, ali smo z doseženimi rezultati lahko zadovoljni. Globalno vsekakor da! Zbirna bilanca uspeha Zdravilišča kot celote izkazuje, da znaša dosežena vrednost dela 99 % planirane in 13 % več kot lani. Doseženi dohodek je prav tako 99 % planiranega in je 20 % večji kot lanski. Čisti dohodek je enak planiranemu in je 26 % večji od lanskega, ostanek dohodka po sklepih zborov o začasni delitvi čistega dohodka pa je 19 % večji kot smo načrtovali in 34 % večji kot lani v istem obdobju.

Denarni zneski so naslednji (v tisočih din)

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Vrednost dela (prodaje blaga in storitev)	172,295	170,980	151,660	99	113
Porabljena sredstva	98,445	97,517	90,600	99	108
Dohodek	73,850	73,463	61,059	99	120
Prispevki in dajatve iz dohodka	13,544	13,334	13,148	98	101
Čisti dohodek	60,306	60,129	47,911	100	126
Osebni dohodki	44,640	41,768	33,940	94	123
Tekoča skupna poraba	2,157	2,259	1,967	105	115
Ostanek čistega dohodka v obračunu	13,509	16,102	12,004	119	134

Kot je že omenjeno, je ostanek dohodka, ugotovljen po »plačani realizaciji«, za ca. 2 milijona din manjši in znaša 14,021.000 din.

Ob že razloženi (realni) predpostavki, da bo to z izterjavo terjatev na koncu leta izravnano, vidimo, da je ostanek dohodka letos za 4,098.000 din večji kot lani in za 2,593.000 dinarjev večji kot smo s planom predvideli. Pri tem velja opozoriti, da je v znesku osebnih dohodkov zajet tudi tisti del (ca. 4,000.000 din), ki so ga zbori delavcev namenili za dodatne osebne dohodke, izplačane ob praznovanju Dneva republike, v višini 10 % od obračunanih akontacij za redno delo in nadomestila za dopuste in državne praznike.

Če prednje številke primerjamo s planskimi za celo letošnje leto, ugotovimo, da so doseženi od letnega plana

Vrednost dela	77 %
Porabljena sredstva	75 %
Dohodek	81 %
Obveznosti iz dohodka	70 %
Čisti dohodek	83 %
Osebni dohodki	71 %
Ostanek dohodka	120 %

Dodajmo še prikaz predvidenega in porabljenega delovnega časa ter poprečnih osebnih dohodkov.

Po planu smo predvideli, z že vkalkuliranim časom za doseganje gibljivega dela osebnega dohodka (učinka), skupno 1,256.892 delovnih ur, kar je 164.281 ur ali 15 % več kot smo jih evidentirali v 9 mesecih lanskega leta. Evidentirano je 1,065.537 opravljenih delovnih ur, kar je 15 % manj kot planirano in 2 % manj kot v istem obdobju lani. Ustrezna (ugodna) posledica takega gospodarjenja z delovnim časom je doseženi in izplačani »učinek« v poprečni višini 16 % od kalkulativnega osebnega dohodka.

Poprečne mesečne (neto) osebne dohodke poglejmo z dveh strani.

Ena je podatek o konkretnih zneskih, ki smo jih v 9 letošnjih mesecih dobili »na roko«, ne glede na čas, na katerega se nanašajo. Ta podatek spremlja in objavlja tudi SDK in statistika. Ta poprečni osebni dohodek je znašal 4012 din in je za 21 % večji kot v lanskem letu, ko je znašal 3314 dinarjev.

Drugi, računski poprečni osebni dohodek izhaja iz višine čistega dohodka, ki je bil letos razporejen za osebne dohodke in vključuje tudi dodatno izplačilo (10 %), izključuje pa v januarju prejeti osebni dohodek za december in razliko po ZR. Ta poprečni osebni dohodek znaša 4130 din.

Upravičeno smo z doseženim lahko zadovoljni, ko vemo, da so bili pogoji poslovanja in položaj na tržišču vse prej kot ugodni.

Ko smo si predočili globalne podatke za vso delovno organizacijo, poglejmo še nekaj najznačilnejših po temeljnih organizacijah, za skupne službe in za posle, ki se skupaj opravljajo in financirajo. Tu bomo videli določena odstopanja tako od plana kot od lanskih dosežkov.

Zaradi omejenega prostora bomo navedli in kratko komentirali nekaj glavnih podatkov. Bolj razčlenjeni in obdelani so v poslovnem poročilu in vsem, ki želijo biti bolj podrobno informirani, priporočamo, da sežejo po njem.

ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Količinski podatki o opravljenem delu nam kažejo naslednje:

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Zdravniški pregledi	27.630	27.952	28.205	101	99
Kopeli in fizioterapevtski postopki	159.400	166.479	159.401	104	104
Nočitve	226.900	229.333	222.319	101	103
Penzionska hrana	214.691	223.928	219.140	104	102
Prodane pijače — 1	240.936	240.994	243.952	100	99
Opravljene delovne ure:					
Zdravstvo	143.409	118.305	113.612	82	104
Restavracije	283.388	249.948	257.764	88	97
Hoteli	109.041	93.337	99.679	86	94
Hotel Donat	137.453	118.277	115.147	86	103
Skupaj TOZD	673.291	579.867	586.202	86	99

Kot vidimo je planirani obseg dela dosežen in rahlo presežen. Letošnji dosežki so tudi nekaj večji kot lanski, z izjemo zdravniških pregledov in prodanih pijač, kjer imamo letos za 1 % manjši količinski obseg kot lani.

Že pri polletnih podatkih smo opozorili na strukturne premike med posameznimi skupinami naših gostov in storitvami, ki jih gostom nudimo. To se je nadaljevalo tudi v tretjem tromesečju.

Tako je v devetih mesecih za 6 % več zdravniških pregledov gostov, ki so se zdravili na družbene stroške kot lani, čeprav je bilo število gostov za 4 % manjše, nočitev pa so imeli 2 % več kot lani.

Inozemskih gostov je bilo 5 % več, imeli so 4 % manj nočitev kot lani, zdravniških pregledov pa je bilo celo za 13 % manj.

Domačih samoplačnikov je bilo za 24 % več, nočitev so imeli 13 % več, zdravniških pregledov pa je bilo pri teh gostih 2 % manj kot lani.

Iz tega izhaja domneva, da imamo več tujih gostov in domačih samoplačnikov, ki bivajo pri nas krajši čas in se ne poslužujejo zdravstvenih stori-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

tev. Verjetno bo potrebna podrobnejša analiza vzrokov teh sprememb in povečana aktivnost, da nam ne bi ob sicer pozitivnem porastu »prehodnih« preveč upadali gosti, ki so pri nas na zdravljenju daljši čas.

Tudi pri kopelih in fizioterapevtskih postopkih se je strukturni delež samoplačniških storitev zmanjšal za 1 poen.

Razpoložljive hotelske kapacitete so bile izkoriščene 76,5%, kar je za ca. 7% boljše kot lani. Najboljši dosežek ima hotel Donat, ki je bil izkoriščen 83,4%, kar je več kot smo kdajkoli pričakovali. Slabo so izkoriščeni stari, neadaptirani hoteli in tako se nam vedno znova potrjuje že dolgo znano dejstvo, da je modernizacija teh sob neodložljiva nujnost.

Vrednostni podatki o opravljenem delu kažejo proti lanskemu letu večja odstopanja zaradi premikov v cenah. Z zadovoljstvom pa ugotavljamo, da so tudi nekateri pozitivni odmiki od našega plana, s čemer smo dosegli boljši končni rezultat.

Poglejmo nekaj zbirnih podatkov:

v 000 din

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Obračunana vrednost dela					
Zdravstvo	17,821	19,438	16,118	109	121
Hotel Donat	17,377	18,924	15,052	109	126
Ostali hoteli in restavracije	45,830	50,202	43,167	110	116
Skupaj TOZD	81,028	88,564	74,337	109	119
Stroški, osebni dohodki, dajatve in tekoča skupna poraba					
Zdravstvo		14,424	11,915		121
Hotel Donat		18,536	15,753		118
Ostali hoteli in restavracije		46,421	41,257		113
Skupaj TOZD		79,381	68,925		115
Ostanek čistega dohodka					
Zdravstvo		5,014	4,203		119
Hotel Donat		388	— 701		×
Ostali hoteli in restavracije		3,781	1,910		198
Skupaj TOZD	3,825	9,183	5,412	240	170

Stroški hotela Donat so v gornjem prikazu zmanjšani za 3,000.000 din obresti od kreditov, kolikor so po letošnjem planu v 9 mesecih pokrite s prenosom dohodka iz polnilnice.

Od skupnih dohodkov zdravstva predstavljajo gotovinski iztržki v terapiji 37%, iztržki od »kreditiranih« storitev izven oskrbnega dne, zaračunani direktno v terapiji 10,5%, pavšalno obračunane storitve v recepcijah 49,7%, ostalo pa subvencije na inozemske iztržke in provizija menjalnice. Značilno je, da so se iztržki v menjalnici v zdravstvu znižali za 18%, v gostinstvu pa celo za 30% v primerjavi z lanskim letom.

Poprečno dosežena cena penziona je 207,98 din, kar je 16% več kot lani, v hotelu Donat pa je dosežena poprečna cena penziona 306,58 din.

V strukturi gostinskih dohodkov so udeleženi obračunani iztržki za nočitve z 31%, za penzionsko hrano s 37%, za hrano po naročilu (à la carte) z vsega 9% in pijače z 11%. Ostalo predstavljajo izvozne stimulacije in razni drugi iztržki ter izredni dohodki.

Teh nekaj podatkov ne daje podrobne slike o delu in doseženih rezultatih Zdravilišče dejavnosti, pokaže nam pa, da je bilo poslovanje dokaj uspešno. V zadnjem tromesečju prihodki ne bodo pokrivali stroškov, zato bo potrebno prizadevanje in skrb vseh, da bi se relativno ugodni rezultati devetih mesecev preveč ne poslabšali.

Polnilnica

Nazadovanje prodaje obeh vrst slatine se je žal nadaljevalo tudi v poletnih mesecih in skupna devetmesečna prodaja je za 13% manjša kot planirana in za isti odstotek manjša kot lanska.

Izvoz je bil za 1% večji kot lani. Izvozili smo 1,831.000 steklenic, lani 1,809.000 steklenic, predlanskim pa 1,784.000 steklenic.

Pri plinu CO_2 smo dosegli plansko nalogo, ki je za 13% večja kot lanskoletni dosežek.

Brezalkoholno pijačo TRIMVIT smo začeli šele polniti in nimamo primerjalnih vrednosti. V septembru je bilo napolnjeno 99.000 steklenic, prodano pa 78.000.

Delovnih ur letos ni bilo več mogoče proporcionalno zmanjševati, lani je to še dokaj uspelo. Skupno število ur je za 17% manjše kot planirano in le za 6% manjše kot lansko. Največji prihranek je bil dosežen v (ožji) polnilnici. V skladišču je bilo 4% več ur kot lani, kar gre pa na račun prodaje Deita, več ur imata tudi plinarna in avtopark, kar je razumljivo.

Številčni podatki so naslednji:

Prodaja slatine v 000 steklenic

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Donat	9,550	8,274	9,863	87	84
Tempel	14,750	12,744	14,321	86	89
Rinerji	—	139	184	—	76
Skupaj	24,300	21,158	24,367	87	87
Prodaja CO_2 plina v kg	1,530.000	1,530.997	1,359.737	100	113
Opravljene ure	223.383	184.396	195.629	83	94

Kot vemo, smo letos začeli razvažati in prodajati plin na nov način v cisternah. Predvidevanja so ostvarjena in kupci nam dajejo lepa priznanja. V cisternah smo doslej prodali 446.850 kg plina.

Finančni podatki o iztržkih, stroških in ostanku dohodka dajejo boljšo sliko kot količinski. Izpad prihodkov zaradi manjše prodaje je delno kompenziran z višjimi cenami v prvem polletju, vendar je ostanek čistega dohodka manjši kot smo planirali za skoraj 5 milijonov din in tudi za 33% manjši kot lansko leto v istem obdobju. Nekaterih stroškov pač ni mogoče zmanjševati v sorazmerju z nazadovanjem polnitve in prodaje, cela vrsta pa je absolutno fiksnih in ostanejo stalno isti. Nujna posledica je zato slabši končni finančni rezultat.

Nekaj številk iz bilance uspeha in analitične razčlenitve uspeha posameznih dejavnosti:

v 000 din

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Prihodki od prodaje slatine v R. Slatini	46,170	38,085	35,784	82	106
Trimvita	—	228	—		
CO_2 plina	4,743	5,424	4,662	114	116
Zaračunana dostava	6,480	5,820		91	
Razlika cene pri prodaji iz skladišča	2,019	1,320		65	
Drugi dohodki	—	647	1,653		39
Skupni prihodki	59,412	51,524	42,099	87	122
Porabljena sredstva	34,010	32,717	23,452	96	140
Dohodek	25,402	18,807	18,647	74	101
Čisti dohodek	17,897	12,008	12,035	67	100
Ostanek dohodka	8,813	3,907	5,874	44	67

Poslovanje založnih skladišč ter stroški in prihodki iz naslova dostave mineralne vode so bili lani in prej vključeni v komercialni sektor, zato ni na razpolago prečiščenih primerjalnih podatkov.

Stroški založnih skladišč in ambulantne dostave iz Rogaške Slatine niso v celoti pokriti z razliko med prodajno ceno franco Rogaška Slatina in franco kupec. Letni nepokriti stroški so planirani v višini 1,500.000 din, v 9 mesecih so znašali 807.000 dinarjev.

Dosegli smo neto poprečno prodajno ceno za 1 steklenico mineralne vode franco Rogaška Slatina 1,793 din, to je 0,301 din več kot lani; skupno prodajno ceno 2,122 din, kar je 0,311 din več kot lani in razliko med polno lastno in prodajno ceno 0,262 din oziroma le 0,042 din več kot lani.

Poprečna dosežena prodajna cena CO_2 plina je 3,813 din za 1 kg, kar je le 1% več kot lani (cen nismo povišali), ostanek po pokritju vseh stroškov in dela skupne režije polnilnice (10%) pa znaša 0,919 din po kilogramu in je 0,457 din manjši od lanskega. To ni nepričakovano, ker so z novim poslovanjem fiksni stroški večji, toda zagotovljeno je težišče na dolgi rok.

VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Smiselni primerjalni količinski podatki so, kot vemo, v tej temeljni organizaciji na razpolago le za pralnico. S planom smo predvidevali, da bo oprano v 9 mesecih 498.000 kg perila, to je prav toliko kot lani, opranega pa je bilo 529.665 kg ali 6% več. Če primerjamo ta presežek s 3% presežkom lanskoletnih nočitev, vidimo, da je bilo perila relativno več na račun novih moderniziranih sob in zaradi krajše poprečne dobe bivanja gostov pri nas.

Uporabljiv primerjalni podatek je še višina prihodkov vrtnarije od eksterne prodaje. Ta je bila letos za 65.472 din ali 14% večja kot lanska.

Gospodarjenje z delovnim časom je bilo skrbno. Po planu je bilo za celo temeljno organizacijo predvidenih 176.458 delovnih ur, opravljenih je bilo 146.962, lani pa 152.515. Skupno število opravljenih ur je torej za 17% manjše od planiranega in za 4% manjše od lanskega.

Računovodska in planskoanalitska služba spremljata za to temeljno organizacijo precej na drobno razčlenjene podatke za vsak obrat in dejavnost. Preveč bi obremenilo ta pregled, če bi jih v celoti navajali. Prikažimo zato le obračunano vrednost dela po vrstah in delovnih skupinah ter podatke o skupnem uspehu temeljne organizacije.

v 000 din

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Obračunano:					
drugim TOZD v DO	13,847	14,402	12,982	104	111
zunanjim naročnikom	2,426	978	890	40	110
lastne storitve v TOZD	855	716	1,035	84	69
Drugi dohodki	—	6	127		
Skupaj	17,128	16,102	15,034	94	107
Razčlenjeno po delovnih skupinah:					
Gradbena skupina	2,691	2,620	2,470	97	106
Kovinarji	2,288	2,288	1,964	100	117

Modernizacija starih hotelov: da ali ne?

Vprašanje v naslovu nima namena ustvarjati dileme okoli tega. To je bilo že odločeno na sejah delavskega sveta TOZD Zdraviliška dejavnost.

Članek naj bi osvetlil učinke, ki jih bo takšna odločitev sprožila v ekonomskem pogledu.

Tovariš mr. oec. Tepeš Anton, direktor ekonomsko finančnega sektorja, jih je podrobno analiziral v investicijskem programu za modernizacijo hotelov-dependans Strossmayerjev dom, Ljubljanski dom in Boč. Obnova naših nastanitvenih in ostalih zdraviliških objektov je prisotna v naših programih še ves povojni čas. Dobro je rekla naša delavka O. D. ob otvoritvi hotela Donat, naj ne pustimo ob strani naših dobrih starih hotelov. Takoj po osvoboditvi smo se trudili, da bi jih čimprej »postavili v prejšnje stanje«, ker so bili oropani opreme in tudi sicer močno poškodovani. Zatem je sledila napeljava tekoče vode po vseh sobah in gradnja etažnih kopalnic.

Širok zamah v tem smo storili okoli l. 1965, ko smo pričeli graditi v sobah kopalnice s stranišči (Park, Slovenski dom, Soča, Ljubljanski dom, Styria, Zdraviliški dom, nato pa še Zagrebški dom in Strossmayerjev dom). Z vlaganji v obnovo in modernizacijo hotelov in v novogradnjo hotela Donat smo pridobili 664 postelj (51 %) v sobah z lastnimi sanitarijami. Vključno s temi in drugimi imamo danes 953 postelj v centralno ogrevanih sobah, kar znaša zopet 73 % vsega posteljnega fonda.

Izkoriščenost kapacitet, ki jo merimo s stopnjo, se je »nenormalno« dvignila. Po podatkih Zavoda za statistiko SRS so bile hotelske kapacitete v SR Sloveniji leta 1976 izkoriščene 49%, v zdraviliščih pa kar 69,8%. Stopnja izkoriščenosti se je v Rogaški Slatini gibala takole:

leto	kapacitete v odprtih hotelih
1970	77
1971	77
1972	78
1973	80
1974	87
1975	79
1976	76

Po podatkih ankete je ugotovljeno, da je večina naših gostov zadovoljna z gostinskimi storitvami, nezadovoljna pa z nastanitvijo v hotelih, ki ne ustrezajo sedanjim zahtevam in hotelskim standardom. Takšnih pa je pri nas okoli 700 postelj oziroma 55 % celotnega števila ležišč. Naši gostje, v poprečju, si ne žele luksuzno premljene sobe. Zato tudi ni realno planirati dragih hotelov, marveč je umestno in upravičeno adaptirati večino sedanjih.

Konkreten namen te investicije je adaptacija:

— del Strossmayerjevega doma — 47 sob z 72 posteljami

— del Ljubljanskega doma — 19 sob z 19 ležišči

— hotel Boč v celoti — 40 sob s 50 posteljami. Po adaptaciji se bo število postelj povečalo za 9, ker bodo etažne kopalnice preurejene v hotelske sobe.

S tem bomo dosegli večjo ceno za prenočevanje. Goste hotela Boč pa bomo usmerjali na hrano v hotel Donat. Tako bomo izkoristili še proste restavracijske kapacitete tega hotela in dosegli v njem ugodnejše ekonomske učinke (proizvodnost, ekonomičnost, rentabilnost). Poznalo se bo tudi v izvenpenzionski potrošnji v hotelu Donat.

Bistvenega povečanja obsega zdraviliških storitev po tej investiciji ne pričakujemo. Pri vsem tem gre za neizogibni hočeš-nočeš pogoj, da bomo uspeli stare hotele prodajati le, če jih bomo ustrezno modernizirali. Objektivno bomo podaljšali letni čas obratovanja vsaj za 2 do 3 mesece (april, oktober, november), kar pa tudi ni malenkost. V tem času se bodo nekoliko povečale storitve v Terapiji.

Avtor programa je v študiji ugotovil, da se nam bo mejni prihodek povečal za 2,250.000 din. To je le tisti večji prihodek, ki ga bodo povzročile višje cene zaradi boljše kakovosti hotelov. Ob upoštevanju letošnjih cen kot izhodišče in razmerja med domačimi in med tujimi nočitvami, bi ustvarili od zgoraj ugotovljenega mejnega prihodka 825.750 din oziroma 45.900 USA dolarjev več deviznega dohodka. Iz izračuna delitve celotnega mejnega prihodka pa izhaja, da bo ostanek dohodka zadoščal za odplačevanje bruto anuitet in še bo ostalo ca. 130.000 din za sklade.

Če s postreženimi podatki sklenemo, lahko ugotovimo, da je modernizacija starih hotelov pri nas ekonomsko upravičena.

To naj nas vodi v razmišljanja, ko bomo načrtovali in sklepali o modernizaciji hotelov Styria, Soča, Beograjski dom itd.

Sč.

v 000 din

	Plan 1977	Doseženo 1977	Doseženo 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Kurilnica	5,333	4,363	4,276	82	102
Pralnica	3,590	3,685	3,348	103	110
Vrtnarija	1,012	958	1,154	95	83
Park, gozdovi	1,571	1,535	1,220	98	126
Servisni obrat	613	627	533	102	117
Drugi in izredni dohodki	30	26	69	87	38
Vrednost dela (brez interne realizacije)	16,273	15,386	14,000	94	110
Porabljena sredstva	9,474	8,788	8,557	93	103
Dohodek	6,799	6,598	5,442	97	121
Čisti dohodek	5,953	5,724	4,567	96	125
Ostanek dohodka	695	269	262	39	102

Kot vidimo, ni uspela večja usmeritev na zunanje naročnike ob pomanjkanju finančnih sredstev za vzdrževanje v zdraviliški dejavnosti, saj je ta postavka dosežena le s 40 %, prekoračena pa je planirana vsota storitev drugim TOZD.

Planirani ostanek dohodka ni dosežen. Realno pa je pričakovanje, da konec leta bo, ker bo opravljen poračun stroškov parka za dodatno obračunane osebne dohodke (10 %), obračunane pa bodo z letnim obračunom še nekatere storitve in realizirana negativna razlika v nabavnih cenah materiala in goriva. To bo sicer delno spremenil rezultat ostalih dveh temeljnih organizacij, skupnega za delovno organizacijo pa ne.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

Delovne skupnosti ne moremo ilustrirati s količinskimi kazalci. Ne bi bilo primerno tu razmišljati ali in koliko se je z dopolnjevanjem organizacije, s širjenjem ali oženjem nalog in s spremembami predpisov obseg dela povečal ali zmanjšal.

Ilustrirajmo dogajanje v delovni skupnosti le s podatki o planiranih in evidentiranih delovnih urah.

	Plan ur 1977	Opravljene ure 1977	Opravljene ure 1976	Indeks 77 : plan	Indeks 77 : 76
Komercialni sektor	63.441	52.535	51.798	83	101
Center Maribor	2.270	1.946	2.296	86	85
Ostali sektorji	118.049	99.831	104.171	85	96
Skupaj	183.760	154.312	158.265	84	98

Komercialni sektor smo prikazali ločeno zaradi planirane nove organizacije potniške in druge službe, ki je delno že izpeljana in je zato povečanje ur upravičeno.

Finančni obračun stroškov delovne skupnosti in tistih poslov (stroškov) skupnega pomena, ki se financirajo z združevanjem sredstev temeljnih organizacij, kaže po pokritju dodatno obračunanih osebnih dohodkov (10 %) in tekoče skupne porabe presežek prihodkov nad stroški 2,569.840 dinarjev. Ta presežek rezultira iz doseženih neplaniranih dohodkov in zmanjšanja nekaterih planiranih stroškov. Določen del teh stroškov bo sicer še nastal v zadnjem tromesečju in bo moral biti takrat pokrit.

Ta presežek dohodkov je bil vrnjen temeljnim organizacijam v enakem razmerju kot so združevale sredstva in je že vključen v finančnih rezultatih, izkazanih pri posamezni temeljni organizaciji.

Vrnjeno je: Zdraviliški dejavnosti 863.748 din, Polnilnici 1,526.394 din, Vzdrževalni dejavnosti 179.698 din.

Bralec, katerega zanimajo podrobni podatki o skupnih stroških in stroških delovne skupnosti, najde zelo podrobno razčlenitev v devetmesečnem poslovnem poročilu.

INVESTICIJE

Podrobno navajanje investicijskih izdatkov ne bi bilo smotrno, to bomo storili na koncu leta. Realizirali smo 60 % letnih predvidenih naložb. Važno pa je oceniti, da smo uspešno zaključili nabavo in montažo strojnih naprav za polnjenje brezalkoholnih pijač in slatine v manjše tipe steklenic, da smo z julijem dokončali modernizacijo severnega trakta Strossmayerjevega doma in da imamo zagotovljena lastna in bančna kreditna sredstva za modernizacijo hotela Boč in preostale polovice Ljubljanskega doma. Te naložbe so pomemben prispevek k našim prizadevanjem za stalen razvoj in napredek.

Namesto zaključka

ponovimo v začetku izraženo misel, da smo z obračunom našega devetmesečnega dela in z doseženimi rezultati lahko zadovoljni. Nedvomno je to sad prizadevanja ogromne večine članov naše delovne skupnosti in je zato tudi upravičena odločitev vseh zborov o taki začasni delitvi dohodka in čistega dohodka, da so en del namenili še za osebne dohodke. Naj nam bodo doseženi uspehi in delni neuspehi spodbuda, da enako skrbno, pridno in preudarno delamo in odločamo še v zadnjih mesecih leta, da letni rezultati ne bodo dosti slabši od devetmesečnih.

A. T.

Jubilejne nagrade v letu 1977

V sindikalni listi je za leto 1977 predvideno, da se jubilejne nagrade izplačujejo delavcem za skupno delovno dobo v SFRJ. O tem so tudi razpravljali zbori delavcev v Zdravilišču in sprejeli sklep, da ob praznovanju dneva republike prejmejo delavci jubilejne nagrade za 10 let, 20 let in 30 let delovne dobe, prebite v SFRJ in ne kot doslej samo za delovno dobo pri Zdravilišču.

Nagrade bodo prejeli tudi delavci, ki so bili v letu 1977 upokojeni in pa tudi svojci umrlih delavcev, če so le ti izpolnili pogoje za dodelitev jubilejnih nagrad.

Višina jubilejnih nagrad je enaka lanskoletni, in sicer za 10 let 2300 din, za 20 let 3450 dinarjev in za 30 let delovne dobe 4600 din.

Podelitev nagrad po TOZD in SDS je naslednja:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Zdravstvo

30 let:

Vidic Franc, prof. dr. Zaveršnik Herbert.

20 let:

Blazina Angela, Bele Cecilija, Bek Alojz, Černoša Janez, Demetrovič Mira, Došler Vera, dr. Istenič Milan, Jugovar Viktorija, Kus Petronila, Lesjak Vera, Lipnik Štefan, Turnšek Ivanka, Tanšek Veronika, Vrhovnik Ivan, Belič Štefanija.

10 let:

Bele Marija, Grah Hermina, Lesjak Franc, Mavrin Imelda, Smerke Marija, Strašek Franc.

Hoteli

30 let:

Adrinek Frida, Brodnik Evgenija, Debelak Otilija, Lavrenčič Karel, Petek Matevž, Turnšek Stanislav.

20 let:

Bjelovučič Milena, Drofenik Franc, Golež Ivanka, Imenšek Anica, Juras Vera, Osek Janez, Potočnik Ana, Plevčak Daniel, Podhraški Marija, Žerak Frančiška, Djurovič Nikola.

10 let:

Bračun Milica, Čonžek Ana, Dovšak Terezija, Đurovič Slava, Fideršek Viktor, Gobec Ivan, Krebs Rudolf, Križan Ana, Ogrinc Rozalija, Pažon Terezija, Ogrizek Štefanija.

Restavracije

30 let:

Bork Rozalija, Čehar Vida, Grobin Marija, Kene Martin, Raspotnik Rezka.

20 let:

Drofenik Alojzija, Gobec Pepca, Humski Elizabeta, Hribar Marija, Klepec Marija, Plemenitaš Jože, Plemenitaš Marta, Rusl Marija, Šarkinovič Ramadan, Šket Terezija, Zobec Ana, Kučan Mirko (umrl).

10 let:

Bedenik Marija, Bratuša Pavla, Čuček Milica, Drofenik Jerica, Gobec Elizabeta, Gajzer Franc, Grah Janez, Hostnik Dušan, Križanec Marija, Križanec Kristina, Martinčič Josip, Močnik Jožica, Mikša Darinka, Mlacovič Josip, Matko Marija, Novak Rozalija, Pivec Terezija, Pogelšek Anica, Stojan Ivanka, Šmid Magda, Šiljeg Gabrijela, Podhraški Milka.

TOZD POLNILNICA

30 let:

Cverlin Danica, Lesjak Dominik, Prah Franc, Stojnšek Neža.

20 let:

But Marija, Bevcer Albin, Bratuša Simon, Gobec Vinko, Junež Martin, Junež Anton, Kuraj Marija, Kitak Mihael, Kresnik Stanko, Krušlin Alojz, Lipnik Julijan, Posilovič Josip, Šeligo Jože, Škrbiš Kristina, Tratenšek Edvard, Tkavc Silvester, Zorin Florjan, Zagorc Martin.

10 let:

Čebular Franc, Polajžer (Ducman) Marija, Gal Zofija, Grosek Maksimiljan, Hrepevnik Jakob, Hečimovič Nikola, Herček Edvard, Koražija Marija, Krusič Karel, Kerin Rezika, Kosernik Franc, Kruljc Olga, Lovrenčak Jože, Lapan Danijel, Madarasi Josip, Miloševič Dragoslav, Osek Jožefa, Plavčak Leopold, Potočnik Adela, Škorjanc Marjan, Šket Viktor, Zorin Anton, Gobec Karel.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

30 let:

Herič Franc, Metelko Lojze.

20 let:

Bračun Franc, roj. 1932, Jazbinšek Anton, Jager Leopold, Korez Marija, Križan Albert, Mahne Franc, Mlakar Jože, Novak Štefanija, Novak Vojmir, Plemenitaš Emilija, Rep Stanko, Sajko Vinko, Špoljar Marija, Tanšek Stanislav.

10 let:

Bračun Franc, roj. 1941, Fišer Stanko, Ivančič Božidar, Jakob Metod, Jazbec Milan, Krsnik Marija, Kores Angela, Novak Slavko, Novak Jože, Perkovič Vinko, Plavčak Vinko, Sluga Ivan, Strašek Alojz, Smole Ivan, Strmčnik Marjan, Tramšek Štefanija, Turnšek Anton, Žgajner Silvo.

Parki

30 let:

Antolinc Adolf, Vek Franjo.

20 let:

Kobale Jože, Kramberger Franc.

10 let:

Madarasi Elizabeta, Perc Danijela, Strašek Stanislav, Stojnšek Janez, Šeligo Avgust.

SDS SKUPNE SLUŽBE

30 let:

Bratuš Vera, Bračun Marica, Herič Ema, Istenič Jožica, Jankovič Breda, Kern Vlado, Kaizer Irma, Libnik Lojze, Lojen Jože, Metelko Gustika, Resnik Dušan, Rosi Malčka, Stojsavljevič Fanika, Tepeš Ljudmila, mr. oec. Tepeš Anton, Truglas Viljem, Vurdelja Živan.

20 let:

Blazina Stanislav, But Mira, Blagus Ana, Halužan Anica, Kaučič Anica, Kitak Tončka, Kern Vida, Lovrič Božo, Mikašek Đuro, Mikašek Dragica, ing. Ozim Vera, Tratenšek Silvestra, Zbodula Marija, Zorin Ivanka, Žučko Lado, Trubič Franjo.

10 let:

Barič Magda, Brantuša Marija, Birsa Cecilija, Kaplan Jože, Kerin Alojz, Križanec Cvetka, Okičan Mijo, Plohl Franc, Perc Stanislav, ing. Putanec Josip, Ribič Ana, Šalihbegovič Đevad, Zdešar Filip, Slemenšek Fanika, Pišek Albert, Tičak Ivan.

Ne glede na to, da bodo jubilejne nagrade podeljene na skupno delovno dobo v SFRJ, pa bodo delavci, ki so zaposleni samo pri Zdravilišču 10 let, 20 ali 30, prejeli še pismena priznanja, in sicer:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Zdravstvo

20 let:

Bele Cecilija, Lesjak Vera.

Hoteli

30 let:

Debelak Otilija.

20 let:

Petek Matevž, Plevčak Dane.

10 let:

Bračun Milica, Juras Vera, Ogrinc Rozalija, Dovšak Terezija.

Restavracije

30 let:

Berk Rozalija (upokojena).

20 let:

Gobec Pepca, Plemenitaš Jože, Zobec Ana.

10 let:

Bedenik Marija, Drofenik Jerica, Močnik Jožefa, Mikša Darinka, Šmid Magda, Šiljeg Gabrijela.

TOZD POLNILNICA

30 let:

Cverlin Danica.

20 let:

But Marija, Kresnik Stanko, Stojnšek Nežika, Kuraj Marija.

10 let:

Čebular Franc, Hečimovič Nikola, Koražija Marija, Polajžer (Ducman) Marija.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

20 let:

Kores Marija, Mlakar Jože.

10 let:

Plemenitaš Emilija, Strmčnik Marjan, Stojnšek Janez.

K. T.

Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo in delovno skupnost je pred sprejemom

Ko smo na zborih delavcev v oktobru potrjevali devetmesečni periodični obračun, smo se odločili tudi, da gre osnutek Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo oziroma v delovno skupnost skupnih služb v javno razpravo. Čeprav ob izidu te številke Vrelcev torej javna razprava že teče, ne ob odveč spregovoriti še nekaj besed o njegovi pomembnosti.

Ta samoupravni sporazum je temeljni samoupravni splošni akt, ki ga morajo sprejeti vse organizacije združenega dela, z njim pa morajo biti usklajeni vsi drugi samoupravni splošni akti.

V čem se kaže ta njegova pomembnost, na čem temelji?

Eden od temeljev samoupravnega združenega dela je pravica dela z družbenimi sredstvi. Če hoče delavec pridobiti pravico dela z družbenimi sredstvi, mora svoje delo **združiti z delom drugih delavcev.** Za združevanje dela pa je potrebna določena oblika. Ta je po ustavi in ZZD temeljna organizacija združenega dela. Pravni akt, s katerim se pravnomočno izraža združevanje dela delavcev v TOZD, je po ZZD Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD. ZZD predpisuje tudi za delavce delovne skupnosti, da sprejmejo Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovno skupnost.

S sprejemom tega sporazuma torej delavci v skladu z zakonom določajo temeljne pogoje za združevanje svojega dela. Delavec, ki je te pogoje sprejel, je v trenutku sprejema združil svoje delo v temeljni organizaciji oziroma v delovni skupnosti. Šele s tem je pridobil pravico delati z družbenimi sredstvi, kar je podlaga za uresničevanje njegovih pravic, obveznosti in odgovornosti v združenem delu.

Vsebina v javno razpravo danega Samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev temelji na zakonskih opredelitvah njihove vsebine. Ta samoupravni sporazum mora biti eden od pravno najstabilnejših aktov, to je, najmanj podvržen spremembam in dopolnitvam. Zato v njem urejamo predvsem tiste odnose, ki se z njim morajo urediti, druge pa, ki se z njim lahko, ne pa morajo opredeliti, doživeti pa utegnejo spremembe, bomo uredili v statutu. Slednji bi bil v primeru, če bi vse, kar se po zakonu lahko uredi v sporazumu ali statutu, vnesli v ta sporazum, preveč osiromašen in bi zato utegnil izgubiti svoj pomen v samoupravni regulativi.

O sporazumu bomo odločali z referendumom, ki ga bo za vsako temeljno organizacijo in delovno skupnost

Jubilej Razstavnega salona

V PETEK, 28. OKTOBRA LETOS, JE BILA ODPRTA JUBILEJNA RAZSTAVA V RAZSTAVNEM SALONU, KI SE JE OD SVOJEGA ZAČETKA, TO JE PRED DESETIMI LETI, NASTANIL V PIVNICI MINERALNE VODE.

Razstavno organizacijo vodi Delavska univerza. Salon je s svojo pestro in raznoliko ponudbo opravil v minulem obdobju veliko kulturno nalogo. Likovno dejavnost je približal domačim delovnim ljudem, predstavljal pa jo je tudi številnim domačim in tujim gostom zdravilišča.

Pripravljenih je bilo več kot sto razstav, kjer so bili razstavljeni dosežki nekdanjih in sodobnih ustvarjalcev slikarstva, grafike, kiparstva in oblikovanja.

Vse razstavne prireditve so imele slavnostno obeležje, popestreno z uvodnimi besedami, koncerti ali literarnimi večeri. Postale so kulturno shajališče ljubiteljske publike, zelo pa so izpopolnile kulturni program za zdraviliške goste.

Za jubilejni katalog so nekateri naši priznani oblikovalci in kulturni delavci rekli:

Igor Pleško, akad. slikar: »To razstavišče me spominja na akvarij, v katerem pa ni vode, ampak zrak, v katerem se ne gibljejo ribe, ampak ljudje.« Nadalje meni: »Ti medbitijski odnosi pa naj pokažejo, kako smo, četudi majhni, v skupnem sposobni dati najvišje, to je spoznanje, ki nas ohrabruje in nas vodi k višjemu dogajanju napredka in s tem h kulturi. Ta akvarij nad akvarijem ali akvarij v akvariju je pravzaprav vivarij človeka in odnosov življenja, v katerem pa ne vladajo samo možnosti, ampak se preko dela in prizadevanja izoblikujejo pravila ravnanja za boljši svet, za uspešnejše medsebojne odnose, za vrednejši svet.«

Milena Moškon, dipl. umet. zgodovinar: »Razstave v okroglem prostoru, ki se arhitektonsko in funkcionalno povezuje z ostalimi zdraviliškimi objekti, predstavljajo važno dopolnilo osnovni vlogi ambienta, ki je namenjen zdravljenju in rekreaciji domačih in tujih gostov. Taka simbioza dveh različnih doživljanj je prav gotovo v našem zdraviliškem turizmu pa tudi v likovno estetskem izobraževanju izreden moment. Likovna dela so namreč na teh razstavah približana ljudem v trenutkih, ko se mudijo z največjo umirjenostjo med vrelci zdravilne vode in naravo, se sprehajajo, opazujejo in razmišljajo.«

Stane Jagodič, akad. slikar: »Ob tej priložnosti lahko omenim, da žal mnogo ljudi dojema likovno umetnost zelo ozko. Kot plod likovnega ustvarjanja si predstavljajo le kipe in slike, ki se rabijo samo za okrasitev že dokončanega notranjega in zunanjega prostora. Mnenja so, da se da tudi brez teh okraskov živeti. Ta odnos je zelo ozek in površinski. Likovna dela pa nosijo v sebi tudi izpovedno, duhovno poslanstvo, v katerem se odraža psiha sodobnega človeka, angažiranost, hrepenenje ter slutnja in upanje v neznano prihodnost.«

France Godec, akad. slikar: »Umetnost je dobila v novi družbi svoje enakovredno mesto in razstavišča se odpirajo drugo za drugim z nepomnjeno hitrostjo. V tem razcvetu in progresu pa prednjači Rogaška Slatina s svojo pivnico, zgrajeno v obliki kroga, vso obdano s steklom in marmorjem. V tej okrogli, veliki, svetli hali izvirajo studenci zdravilne mineralne vode, ki jo hodijo pit zdravja željni pacienti. Dejal bi: dosežen je ideal antičnih Delfov; tudi tam se je zdravstvo združilo z umetnostjo. Ne poznam razstavišča, ki bi s tako popolno harmonijo izpolnjevalo svojo nalogo, kot je prav v Rogaški Slatini.«

Sč.

Razstavni salon v Rogaški Slatini. Razstava starega stekla in keramike leta 1974.

razpisal delavski svet s sklepom. Dogovorili smo se, da bomo o njem pred sprejemom temeljito razpravljali po delovnih skupinah, tako da bo z njegovimi določili zares spoznan vsak delavec in jih bo vzel za svoje.

Pri sklenitvi samoupravnega sporazuma, s katerim se ureja delovno razmerje delavcev ali določajo osnove in merila za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev, po ZZD sodeluje tudi sindikat. Ker ta sporazum določa takšne osnove in merila, je sindikalna organizacija udeleženec sporazuma in ga zatorej posebej obravnava in podpiše.

Samoupravni sporazum bo sprejet, ko ga bo izglasovala večina delavcev z referendumom v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti zase. Torej bo veljal od sprejema na referendumu dalje. Vendar bo v skladu z ZZD vsak delavec potem, ko bo ta sporazum sprejet, s podpisom posebne izjave sprejel obveznosti, ki so določene v sporazumu. V skladu z zakonom ta samoupravni sporazum določa, da delavcu, ki takšne izjave ne podpiše, preneha delovno razmerje brez odpovednega roka. V sporazumu je določen 8-dnevni rok za podpisovanje izjav oziroma za primere zadržanosti naknadni rok 8 dni po prenehanju zadržanosti.

V. K.

Kadrovske novice

V mesecu oktobru 1977 ni bil na novo sprejet na delo v Zdravilišče noben delavec.

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Krklec Silvi — 10. 10. 1977 — razporejeni na delovnem mestu čistilka kuh. prostorov — sporazumno;

Bedenik Mariji — 1. 10. 1977 — razporejeni na delovnem mestu natakar — poklicna rehabilitacija;

Korez Regini — 24. 10. 1977 — razporejeni na delovnem mestu čistilka restavracij — sezonska zaposlitev;

Petek Majdi — 21. 10. 1977 — razporejeni na delovnem mestu natakar — po sklepu DS;

Jager Ani — 21. 10. 1977 — razporejeni na delovnem mestu natakar-točilec — po sklepu DS;

Žerak Martinu — 25. 10. 1977 — razporejenemu na delovnem mestu bif. prodajalec v kegljišču — odhod v JLA.

V mesecu oktobru je rodila delavka Žolger Amalija — natakarica v TOZD zdraviliška dejavnost — punčko.

K. T.

HUMOR

SODOBNA

»Tvoj fant v novem plašču mnogo bolj imenitno izgleda, kakor brez njega.«

»To ni novi plašč, ampak moj novi fant.«

NAČELNOST

Kaj naj reče krepostna stonoga, če ji stonožec zaukaže, naj da noge narazen?

???!

Reče mu stokrat: Ne!

PROMETNA

Sodnik: »Je bil alkohol posredi, ko ste zavozili v drevo?«

Voznik: »Ne! Mini krilo.«

POPRAVEK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE VRELCEV NA ČLANEK »PRIJATELJA ZDAJ VEČ NI...«

NAPAČNO
In na grobove tihe
zemljica ga krije.
Prijatelja zdaj več ni,
jesensko sonce sije.

PRAVILNO
»Prijatelja zdaj več ni,
zemljica ga krije.«
In na grobove tihe
jesensko sonce sije.

Obisk dedka Mraza - bo drugače?

Kljub temu, da se je misel o skupnem praznovanju Novoletne jelke oziroma o enotnem obdarovanju vseh otrok porajala že prešnja leta, se je uresničila šele lani. Kaj je vodilo organizatorje, to je Društvo prijateljev mladine, da so uvedli enoten način obdarovanja za vso Slovenijo? Da jih bomo lažje razumeli, zakaj so se odločili za tak način praznovanja in obdarovanja, se spomnimo, kako je potekalo to prejšnja leta.

Vsaka DO je pripravila praznovanje Novoletne jelke za otroke svojih zaposlenih. Otroški vrtec in šola pa sta ga organizirala za otroke, ki so bili vključeni v vrtec oz. šolo. Nihče pa ni organiziral praznovanja in obdarovanja za tiste otroke katerih starši niso zaposleni oziroma za tiste, ki niso obiskovali niti vrtca niti šole. Pri takem načinu organizacije se je dogajalo to, da je bil nek otrok obdarovan 2 krat ali celo 3 krat v primeru, da

Prihod dedka Mraza je za naše otroke zmeraj posebno doživetje

sta starša zaposlena vsak v drugi DO — to je zelo pogosto — in da je otrok obiskoval vrtec ali šolo), drugi pa niti enkrat.

No, pa poglejmo, kako je to potekalo lani oziroma kako je zamišljeno praznovanje Novoletne jelke tudi v bodoče.

Iz sredstev, ki so jih zbirali po 30 din na zaposlenega — v razvitejših občinah je bil ta prispevek celo višji in so del sredstev prelili v manj razvite občine — je dobil **vsak otrok** (ne glede na to, če je v vrtcu, v šoli ali ne — oziroma če so starši zaposleni ali ne) od 2. do 10. leta starosti paket v vrednosti 50 din. Za otroke, ki so vključeni v vrtec je bila prireditev in razdelitev paketov v vrtcu, za tiste, ki že obiskujejo šolo je bila 2 krat v šoli in za tiste otroke, ki niso niti v vrtcu, niti v šoli (teh je okrog 600) pa so bile 3 prireditve (dve v zdraviliški dvorani in ena v šoli).

Vsak otrok je dobil po pošti vabilo s točno navedbo, kdaj in kje ga bo obiskal dedek Mraz. Sezname in vabila so na podlagi krajevne matične evidence pripravili v šoli. Moramo priznati, da so s tem imeli kar precej dela. V šoli so tudi pripravili — sešili — kostume za dedka Mraza in njegovo spremstvo. Kulturni program ob prihodu dedka Mraza je s sodelovanjem vrtca prav tako pripravila šola.

Druga, pomembna pridobitev — za otroke zanesljivo pomembnejša od paketa — novega načina praznovanja Novoletne jelke, je uvedba kulturnega programa. To ni mišljen samo program tik pred delitvijo paketov, ampak razne prireditve, ki potekajo že nekaj dni prej in pomagajo ustvarjati praznično vzdušje. To so ure pravljic, razni lutkovni filmi ipd. Te prireditve so za področje naše krajevne skupnosti pripravili v vrtcu in so potekale že teden dni pred prihodom dedka Mraza. Namenjene pa so bile predvsem predšolskim otrokom, ki niso vključeni v vrtec. Vsak izmed teh otrok je dobil iz vrtca pismeno vabilo za te prireditve. Zanimanje otrok za prireditve, ki so bile 3 dni, je bilo tolikšno, da so jih komaj spravili v vrtčevo avlo. To pa je obenem dokaz, da tak program otrokom res veliko pomeni. Bogati njihov notranji svet ter jim vzpodbuja fantazijo. Obenem pa je tudi tako številčna udeležba najmlajših na teh prireditvah dokaz, kako jih potrebujejo oziroma kako si jih želijo. Kaj smo starejši storili — pa da slučajno ne bi kdo pomislil, da je to stvar šole ali vrtca, da morata kaj storiti — ali kaj bomo storili, da bi našim otrokom večkrat v letu pripravili praznično vzdušje? Vsaka kulturna prireditev, pa če je še tako skromna, namreč je praznik. Če tega sicer ne pomeni odraslim, pa zagotovo pomeni otrokom.

Franc Plohl

PONOVNI IZPIT IZ POŠTENJA

Tovarišica Pirš Anica, hidroterapevtka, je pri pospravljanju kabine našla zlato verižico z obeskom, ki je vredna vsaj 1000 dinarjev. Takoj jo je prinesla svoji predstojnici, da bi se dogovorili o vrnitvi domnevnemu lastniku. Vpoštev sta prišla dva Italijana, ki sta zapored uporabljala kabino, v kateri je bila najdena verižica. Ker sta oba naslednji dan po najdbi odpotovala, so o najdbi pisali obema. Eden se je takoj odzval, se zahvalil za ljubeznivost in zanikal lastništvo. Drugi pa je čez nekoliko dni odgovoril in podal ujemajoči popis verižice. Vrnjena mu bo ob prvi priložnosti.

Ta naša delavka je že drugič ravnala pošteno in korektno. Ponovno je dokazala, koliko ji pomeni poštenost in dober sloves naše delovne organizacije.

Lahko smo ponosni, da imamo v naših vrstah tako poštene delavce, in ji izrekamo javno pohvalo.

Sč.

(Nadaljevanje z 2. strani)

nega rezultata. Velika zasluga gre organizacijam ZK, sindikatu in samoupravnim organom, mladini in ZB, da se je naš program stabilizacije uresničil in nam daje za 9 mesecev naslednjo sliko:

		indeks
Vrednost dela — družb. bruto produkt	170,980.000	113
Dohodek	73,462.000	120
Čisti dohodek	60,128.000	126
Osebni dohodek	41,767.000	123
Tekoča skupna poraba	2,258.000	115
Ostanek po obračunu	16,102.000	134

ki se bo v zadnjem četrtletju nekoliko zmanjšal.

Na osnovi teh rezultatov je bil možen dogovor na zborih delavcev, da namenimo še del sredstev za osebne dohodke, ki bo danes izplačan. Tako smo sedaj s poprečjem 4130 din na poprečju panoge, medtem ko smo bili pred tem v spodnji polovici lestvice.

Na vas vseh je, o tem pa smo govorili tudi na zborih delavcev ob obravnavanju periodičnega obračuna, da se vsi, vsak na svojem delovnem mestu, zavzemamo, da se nam ta finančni rezultat čim manj zmanjša. Le tako bomo lahko po letnem zaključnem računu namenili še nekaj sredstev za osebne dohodke in s tem položaj v panogi še popravili, kar ni samo naša želja, ampak tudi ekonomska nuja za naše nadaljnje uspešno poslovanje.

Poleg že prej nakazanih ekonomsko organizacijskih ukrepov pa smo v tem letu posvetili veliko pozornost družbenopolitični problematiki za uveljavljanje zakona o združenem delu. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je ogromna večina kolektiva sprejela zakon kot svoj instrument, s pomočjo katerega delavski razred določa poti in metode nadaljnjega razvoja socialističnega samoupravljanja. Sedaj pa smo v fazi pripravljanja in sprejemanja samoupravnih dokumentov, ki jih zakon določa. Tu je že opravljeno veliko delo, ki pa še ni dokončano. Doslej smo uspeli časovno zadovoljevati zakonske termine. Upam, da jih bomo tudi v bodoče, čeprav smo v precejšnji časovni stiski. Doslej smo uspevali predvsem zato, ker so te dokumente ustvarjali tisti, ki bodo po njih živeli in delali. Pot do teh dokumentov ni preprosta, saj ni nobenih vzorov. Treba je poiskati odgovore na mnoga vprašanja v lastni hiši iz lastne samoupravne prakse. In prav to zahteva od nas vseh, še posebej pa od službe, ki pripravlja osnutke, veliko znanja in naporov. Ker le tako pripravljeni samoupravni akti, v katerih se velika večina delavcev najde kot soustvarjalci, proizvajalci in samoupravljalci, dosežejo svoj smoter.

Zato mi dovolite, da se s tega mesta obračam na vse, da s tako voljo in vztrajnostjo, kakor smo pričeli s sprovajanjem zakona o združenem delu, katerih rezultat je doseženi stabilizacijski program, nadaljujemo z izpeljavo za nas te nad vse pomembne družbeno samoupravne naloge.

Hvala!

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čuješ. Tisk in klišeji: CGP Mariborski tisk. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.